

Teenus 154: aruanne 2018. a

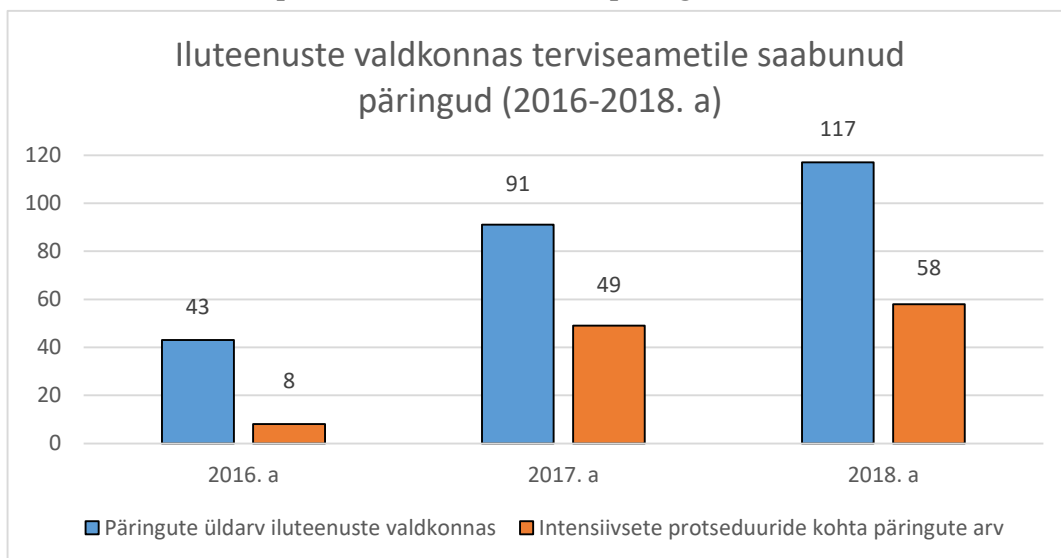
1. Teenuse 154 iseloomustus

Teenus 154 on kompleksne ning hõlmab kahte põhilist valdkonda: ilu- ja isikuteenuste terviseohutus (sh juuksuriteenus, küünetehnikuteenus, kosmeetikuteenused, SPA teenused, intensiivsed esteetilised iluteenused, solaariumiteenus, massaažiteenus, loodusteraapia teenused, balneoloogilistes protseduurides kasutatava ravimuda terviseohutus) ja majutusteenuste terviseohutus. Lisaks sellele kuulub teenuste 154 sfääri reisiteenuste terviseohutus (sh laevapere liikmete laeval majutamise terviseohutus).

1.1. Ilu- ja isikuteenuste valdkonna ülevaade

Iluteenuste valdkonna arenguga kasvab avalikkuse huvi iluteenuste vastu, mida kinnitab Terviseametile saabuvate päringute suurenev maht (vt joonis 1). Seejuures proportsionaalselt kasvab huvi intensiivsete esteetiliste protseduuride vastu (sh esteetilised mittekirurgilised meditsiinilised protseduurid). Sellest tulenevalt kasvab vajadus tõhustada valdkonnaalast selgitustööd. Terviseamet nõustab huvigruppe kodulehe, Facebook-i, meediakanalite ja avalike ürituste kaudu.

Joonis 1 Terviseameti põhiosakonnale saabus päringute kasvav trend

Alates 2017. a toimub intensiivne riigisisene iluteenuste valdkonna korrastamine. Ilusüstiteenust käsitletakse tervishoiuteenusena. On läbiviidud teenuseosutajate teavituskampaania, mille raames on iluteenuseid osutavad ettevõtted informeeritud ilusüstiteenusel, kui tervishoiuteenusel laienevatest nõuetest. Ettevõtjad, kes on otsustanud jätkata injektsioonide teostamist, viivad tegevused vastavusse tervishoiuteenuste korraldamise seaduse nõuetega. Teised ettevõtted on teavitanud Terviseameti tegevuse lõpetamisest. Tulemusena on ilusüstiteenus muutunud ohutumaks ning seeläbi on Terviseameti eesmärk saavutatud.

Valdkonna arendamisega tegutsetakse edasi. Korrastamise protsess jätkub teiste mittekirurgiliste esteetiliste protseduuridega. Aruteludesse kaasatakse erialaselt esindajaid (Eesti Kosmeetikute Liit), ilukoole, ilukliinikuid.

Kestvalt järelevalve fookuses olnud lihtsamate iluprotseduuride valdkonnas (nt juuksur, maniküür, pediküür) on saavutatud head tulemused hügieenialastes küsimustes. 2018. a järelevalve andmetel on nõuetele vastavate iluteenuseid osutavate ettevõtete osakaal kontrollitud ettevõtete arvust 90 %. Samuti on näidanud häid tulemusi 2017 läbiviidud maniküüri-/pediküüriteenuse sihtkontroll

(https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Keskonnatervis/Sotsiaalteenused/sihtuuring_-_hugieeninouete_tundmine.pdf).

1.2. Balneoloogilistes protseduurides kasutatava ravimuda valdkonna ülevaade

Balneoloogilistes protseduurides kasutatava ravimuda suhtes hetkel kehtib sotsiaalministri määrus nr 28, millega on reguleeritud nõuded ravimuda turustamisele, säilitamisele ja kasutamisele. Samas puuduvad ravimuda kvaliteedinõuded ning protseduuri terviseohutuse hindamise täpsed kriteeriumid. Nõuete kaasajastamine toimub Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Tervisedenduse ja Rehabilitatsiooni Kompetentsikeskuse koostöös. Terviseamet viis läbi 2018. aastal riskianalüüsi, mille tulemused on sisendiks ravimuda kvaliteedinõuete väljatöötamisel.

Riskianalüüsi eesmärk oli hinnata balneoloogilistel protseduuridel kasutatava ravimuda ohutust. Uuringu raames analüüsiti järgmisi mikrobioloogilisi näitajaid: *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus*, *Candida albicans*, *Eschericia coli*, *Clostridium Perfringens*, *Salmonella spp.* Analüüs näitas mitmes proovis erinevate patogeensete ja tinglikult patogeensete mikroorganismide esinemist nii ravimuda hoidlates (kaevandaja juures), kui ka teenuseosutajate juures (sanatooriumites). Ravimudade mikrobioloogilise seisundi kaardistamine jätkub, ning on toeks kvaliteedinõuete väljatöötamisel.

Keemilistest saasteainetest analüüsiti raskmetallide, polüaromaatsete süsivesinike (PAH) ja pestitsiidide sisaldust. Tulemusena on otsustatud jätta keemilised saasteained regulatsioonist välja ravimuda proovidest leitud madalate kontsentratsioonide, lühiajalise ning ebaregulaarse kokkupuude tõttu.

1.3. Majutusteenuste valdkonna ülevaade

Majutusteenuste valdkonna areng ja korrastamine toimub Majandus- ja Kommunikatsiooni ministreeriumi eestvedamisel. Käivitatud on majutusettevõtetele kehtestatud nõuete kaasajastamine, mille tulemusena peaks muutmaa reeglistik ettevõtja jaoks arusaadavamaks ja lihtsamaks.

Terviseamet teostab järelevalvet majutusettevõtetele kehtestatud nõuete täitmise üle.

2. Aasta 2018 järelevalve üldtulemused

Terviseamet teostab riskipõhist järelevalvet teenuste terviseohutuse valdkonnas. Kontrolliprioriteetide määratlemisel võetakse arvesse valdkonna eripärasid ning varasemate kontrollide tulemusi. Aastal 2018. kuulus teenuste valdkond madala riski kategooriasse (v.a. esteetilised protseduurid, sh mittekirurgilised meditsiinilised protseduurid).

Tabel 1. tutvustab 2018. a teenuste terviseohutuse valdkonna järelevalve tulemusi.

Tabel 1 2018. aasta järelevalve tulemused

	Tegutsevate objektide arv	Kontrollitud objektide arv	Märgukirjade arv	Kaebused	
				Üldarv	Põhjendatud
Kokku	4227	597	63	30	17
Majutusettevõtte	1608	200	7	4	1
Ilu- ja isikuteenuse ettevõtte	2567	385	60	25	13
Reisiteenused	38	12	0	0	0

2.1. Ilu- ja isikuteenused

Kokku kontrolliti 2018. aastal 385 ettevõtet, mis moodustab ~ 40 % terviseameti arvel olevate objektide üldarvust.

Iluteenuseid osutavate asutuste järelevalve käigus leitakse laia spektriga puuduseid.

- Hügieeninõuete rikkumised: sh puudulikud teadmised hügieenist, desinfektsioonist, sterilisatsioonist, valamute puudumine tööruumides.
- Puudused sisekliima nõuete osas: sh valgustus ja ventilatsioon ei vasta nõuetele; ettevõtted soovivad endiselt planeerida salonge keldrikorrustele, mis on nii teenuse osutajale kui ka kliendile ebasobilik ja tervist ohustav töökeskkond (hallitus seintel ja lagedel, puudulik ventilatsioon).
- Puuduvad töötajate tervisetõendid.
- Puudub elamus teenuse osutamiseks korteriühistu nõusolek;
- Solaariumisalongides ei vasta nõuetele UV-seadmete dokumentatsioon. Laboratoorselt mõõdetud UV-lampide kogukiirgustihedus ületab lubatud piirväärtust.
- Ilusalongides pakutakse protseduure, mis sõltuvalt protseduuri sisust ning toime bioloogilisest sügavusest võivad liigituda esteetilisteks mittekirurgilisteks meditsiinilisteks protseduurideks. Esteetilised mittekirurgilised meditsiini teenused nõuavad teenuse osutajalt tervishoiutöötaja kvalifikatsiooni ning tegevusluba eriarstiabi osutamiseks.
- Kasutatavatel seadmetel puudub tootjapoolne kasutusjuhend jm nõuetele vastav dokumentatsioon. Aparaatkosmeetika valdkonnas on kasutusel meditsiiniseadmed, mis sageli ei vasta EL nõuetele.

Puuduste avastamisel teenuse osutajaid nõustati, 56 korral tehti märgukirjad.

2.2. Majutusteenused

2018. a aruande andmetel on hügieeninõuete täitmine majutusasutustes heal tasemel, kehtivatele nõuetele vastab 100 % kontrollitud asutustest.

Kokku kontrolliti 200 ettevõtet, mis moodustab ~12 % terviseameti arvel olevate majutusettevõtete üldarvust.

Kontrolliga olid hõlmatud uued majutusettevõtted ning need, mida viimati oli kontrollitud kolm või enam aastat tagasi. Samuti kontrolliti neid majutusettevõtteid, kellel on oma puurkaev, kuna need majutusettevõtted kuuluvad ka veekäitlejate alla ning veevärki inspekteerides inspekteeriti ka majutusettevõtet.

Inspekteerimise käigus avastatud peamised puudused: jätkuvalt probleeme on majutusettevõtetega joogivee kontrolli teostamise ülesannete osas - tegemata on joogivee proovid. Muuhulgas on puudusi töötajate tervisetõendite, esmaabivahendite puudumise, hügieeninõuete mittetäitmisega.

Puuduste avastamisel teenuse osutajaid nõustati, 7 korral tehti märgukirjad.

2.3. Reisisiteenused

Reisisiteenustele kehtivate nõuete täitmist kontrolliti 2018. a 38-st rongist 12-s. Sotsiaalministri 02.05.2002 määruse nr 70 „Tervisekaitseõuded reisirongidele ja reisisiteenuste osutamisele“ nõuete rikkumisi ei tuvastatud.

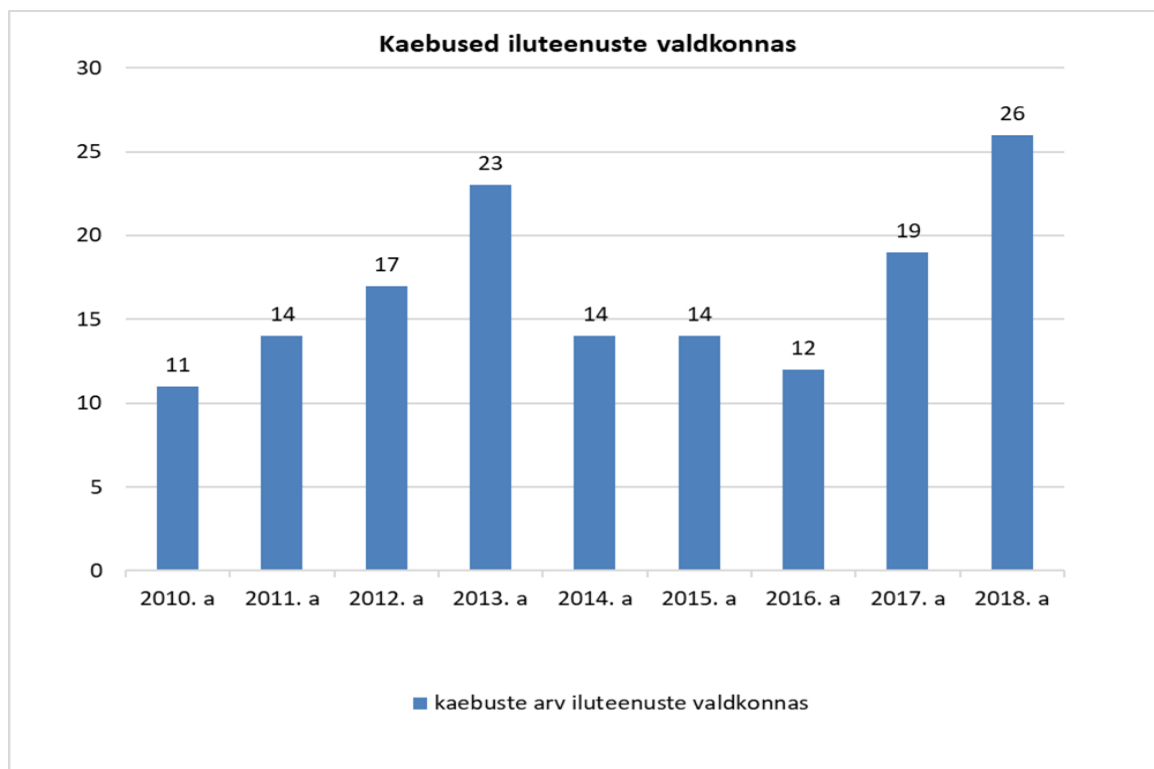
3. Kaebused

3.1. Ilu- ja isikuteenuste valdkonna kaebused

2010-2018. aastate lõikes Terviseametile saanud kaebuste arvu tutvustab joonis 2. Kuigi registreeritud kaebuste tase kõigub 2010-2018 aastate lõikes (11 kuni 26 kaebust), jääb kaebuste sisu

hügieenialase temaatika piiridesse ning tõsisemate tervisekahjustuste esinemine - on fikseeritud üksikutel juhtudel (2017. a Põhja regioonis - ripsmete keemilise koolutamise ja värvimise tagajärjel tekkinud silmakahjustus; 2018. a Lõuna regioonis kaebus pediküüriteenuse tagajärjel tekkinud tervisekahjustus, Põhja regioonis 2 kaebust allergia/nahakahjustuse kohta).

Joonis 2 Ilu- ja isikuteenuste valdkonnas registreeritud kaebused

Ilu- ja isikuteenuste valdkonnas oli 2018. aastal registreeritud kokku 25 kaebust:

Ida regionaalosakonnal oli 5 kaebust ilusalongi hügieeninõuete rikkumiste kohta. Kontrolli käigus selgus, et kaebused ei olnud põhjendatud, salongid vastasid kehtivatele nõuetele.

Põhja regionaalosakonnale laekus aasta jooksul kokku 8 kaebust, millest põhjendatud oli 4.

- Kaebuses viidati salongis levivale ebameeldivale õhule ja hapnikupuudusele. Kontrolltoimingul selgus, et salongi ruumides ei töötanud ventilatsioon. Ettevõttele saadeti märgukiri. Järelekontrolli käigus selgus, et rikkumised olid likvideeritud.
- Kaks kaebust ilusalongis hügieeninõuete rikkumise kohta. Kontrolltoimingul tuvastati nõuete rikkumist, tehti ettevõttele ettepanekud tegevuste parandamiseks, mis järelekontrolli käigus olid täidetud.
- Kaebus iluvaldkonna koolituse korraldava ettevõtte tegevusele (sh pädevuse puudumisele ning hügieeninõuete rikkumisele). Kontrolltoimingul selgus, et kaebus oli põhjendamata.
- Kaks kaebust ilusalongis osutatava ilu teenuste kohta, mille tagajärjel tekkis kliendil allergia/nahakahjustus). Kontrolltoimingu käigus ühes salongis tuvastati mittevastavused hügieeninõuete täitmise osas, mille kohta tehti ettevõttele ettepanekud. Määratud tähtjaks olid puudused likvideeritud. Teises salongis ilu- ja isikuteenuste osas rikkumisi ei tuvastatud.
- Vihje juuksuril peanaha mesoteraapia teostamise lubatavuse kohta. Kontrolltoimingu käigus rikkumisi ei tuvastatud ning menetlus lõpetati.
- Vihje Plasma Pen seadmega osutatud teenuse käigus kliendi näonahale tervisekahjustused. Menetluse käigus esitas ettevõtte esindaja ametile avalduse, et ei osuta enam seda teenust. Ilu- ja isikuteenuste osutamise koha pealt rikkumisi ei tuvastatud. Kuna Plasma Pen seade on meditsiiniseade, mille dokumentatsioon ei vastanud nõuetele, alustati menetlust seadme nõuetele vastavuse kohta.

Lõuna regionaalosakonnal oli 12 kaebust, nendest 9 põhjendatud.

- Kaebus saunas hügieeninõuete rikkumise kohta. Teenuse osutaja ja Viljandi Linnavalitsuse koostöös olukord paranes.
- Kaebus illegaalse salongi tegutsemise kohta. Terviseameti sekkumisel salong vahetas tegevuskohta ja kooskõlastas tegevuse ametiga.
- Kuus kaebust ilusalongides hügieenireeglite rikkumise kohta. Terviseameti menetluse tulemusena olukord on paranenud. Ühel juhul oli tegemist pediküüriteenuse tagajärjel tekkinud tervisekahjustusega.
- Kaebust salongis ebapiisava ventilatsiooni kohta. Menetluse käigus paigaldati uus ventilatsioon.
- Kaebus aparatkosmetoloogia valdkonnas tegutseva ettevõtte kohta. Esitatud info kohaselt tegutseb ettevõtte iluteenuste osutamise ja ei täida nõudeid. Menetluse käigus selgus, et ettevõtte pakub koolituse aparatkosmetoloogia valdkonnas. Iluteenusteid ei osutata.
- Kaebus juuksuri tegevustele (sh hügieeninõuete eiramine, kõrvallõhnad). Menetluse käigus selgus, et kaebus on põhjendamata.
- Ühe kaebuse kohaselt pakkus salong ilusüstiteenust. Kaebuse alusel algatati menetlus ning selgus, et ilusüstiteenust selles ilusalongis ei osutata.

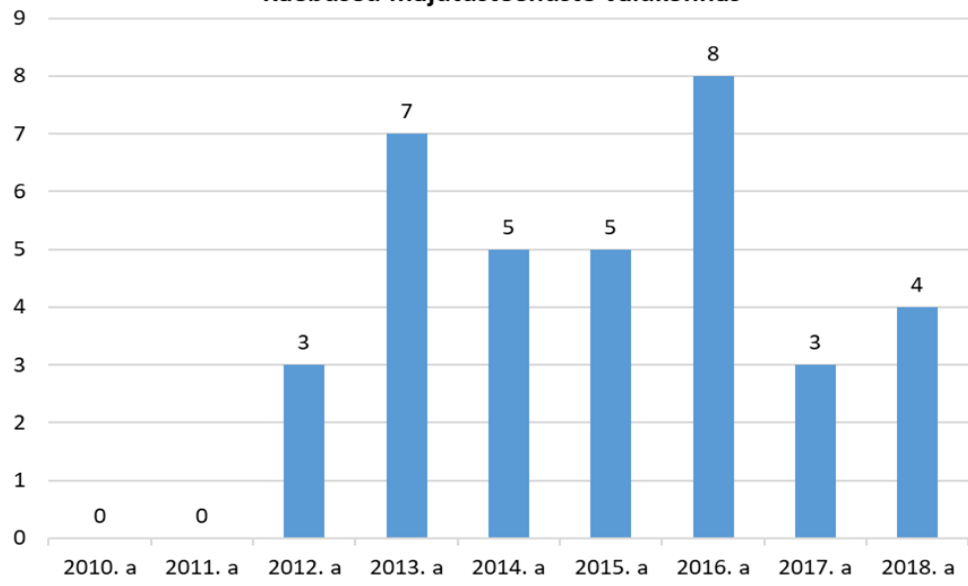
Lääne regionaalosakonnale ei olnud ühtegi kaebust ilu- ja isikuteenuste valdkonnas.

3.2. Majutusteenuste valdkonna kaebused

Terviseametile laekunud kaebuste arv majutusteenuste valdkonnas 2010-2018 aastate lõikes varieerub vahemikus 3 – 8 (joonis 3).

Joonis 3 Majutusteenuste valdkonnas registreeritud kaebused

Kaebused majutusteenuste valdkonnas

■ kaebuste arv majutusteenuste valdkonnas

2018. aastal oli registreeritud kokku 4 kaebust:

Ida regionaalosakonnal 2 kaebust:

- Üks oli põhjendatud: majutusruumis avastati lutikaid. Majutusettevõtte reageeris viivitamatult (hotelli oli tellitud desinseksiooni tõrje). Terviseameti ettepanekul viidi läbi ka korduv kahjuritõrje. Majutusruumis vahetati välja pehme mööbel ja voodiriided. Terviseamet teostas järelkontrolli, mille käigus majutusettevõttes lutikaid ei avastatud.
- Teine kaebus oli seotud kõrvallõhnaga hotelli ruumides. Inspekteerimise käigus kõrvallõhna ei tuvastatud.

Lõuna regionaalosakonnal oli üks põhjendamata kaebus majutusteenuste kohta. Kaebuses viidati hügieenireeglite eiramisele, ebakvaliteetsele koristusele. Inspekteerimise käigus oli märkusi koristusinventari vale kasutuse ja hoidmise kohta. Koristamise osas rikkumisi ei avastatud.

Lääne regionaalosakonnale esitati üks kaebus majutusteenuse kohta. Kurdeti hotelli puhtuse ja koristamise kvaliteedi üle. Menetluse käigus koristamise kvaliteedis puuduseid ei tuvastanud.

Põhja regionaalosakonnas kaebusi registreeritud ei olnud.

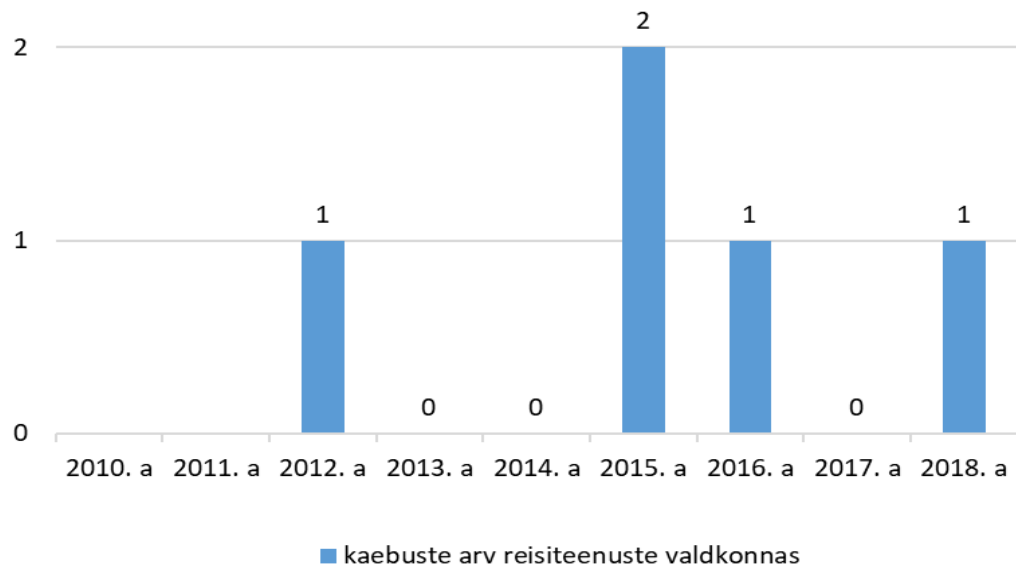
3.2. Reisisiteenuste valdkonna kaebused

Reisisiteenuste valdkonnas kaebusi laekub üldjuhul vähe. Alates 2010. a saabus kokku viis kaebust (vt. joonis 4), mis olid seotud kas reisirongides hügieeninõuete rikkumisega või reisivagunites paigaldatud kliimaseadmete töörežiimidega.

Joonis 4 Reisisiteenuste valdkonnas registreeritud kaebused

Kaebused reisieenuste valdkonnas

4. Terviseameti regionaalosakondade ennetav järelevalve teenuste terviseohutuse valdkonnas

Ennetava järelevalve raames jätkus ehitisprojektide läbivaatus ning ruumidele terviseohutuse hinnangute väljastamisega seotud tegevused (Tabel 2).

Tabel 2 Ennetav järelevalve teenuste terviseohutuse valdkonnas

	Ennetav järelevalve		
	Läbivaadatud projektide arv	Ehitiste kasutuselevõtmine (hinnangute arv)	Väljastatud terviseohutuse hinnangute arv
Kokku	69	11	102
Majutusteenused	56	4	51
Ilu- ja isikuteenused	13	7	51

5. Korraldav töö teenuste valdkonnas

Koostöö/infovahetus teiste ametkondade ning iluteenuste sektori esindajatega (sh Eesti Kosmeetikute Liit, Kutsekoda, TERE KK, Töötukassa) areneb. Terviseametit kaasatakse erialaseltside seminaridel, messidel, teabepäevadel, riiklike kutsestandardite väljatöötamisel.

- Esteetiliste iluteenuste sektori korrastamise eesmärgil moodustas Terviseamet 2018. aastal töörühma, mille ülesandeks on mittekirurgiliste esteetiliste protseduuride teostamise hea tava välja töötamine. Töörühma on kaasatud: Eesti Arstide Liit, Eesti Naha- ja Suguhaiguste Arstide Selts, Eesti Hambaarstide Liit, Eesti Plastika- ja Rekonsrktiivkirurgia Selts, Tartu Ülikool, Esteetilise Meditsiini Selts, Eesti Õdede liit, Sotsiaalministeerium.
- Toimus tihke koostöö Eesti Kosmeetikute Liiduga. Teemadeks olid esinemine kosmeetikute koolitustel, seminaridel (sh Ilumessi raames) ning arutelud uute nõuete väljatöötamise raames.
- Viljandimaa omavalitsusega koostöös jätkus „Terviseprofiilide“ koostamine (Viljandimaa ilu- ja isikuteenuste osas).
- Koostöö raames esines Terviseamet Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis ning Tartu Kutsehariduskeskuses hügieenikoolitustel. Samuti toimus loeng üliõpilastele „Inspektori eetika ja inspekteerimise protsess“.
- Jätkus tulemuslik koostöö kohalike omavalitsustega. Kontrolliti iluteenuste osutamist ja kvaliteeti.
- Majutustevõtete üle järelevalvet tehes tehakse koostööd turismiinfokeskusega.